

DESPRE SECURITATEA JURIDICĂ

Mihail ALBICI

ABSTRACT

On judicial security

In the current article the author presents the principle of judicial security, „the premise of all civilizations” (P. Roubier).

The structure and contents of the article reveal commentaries regarding the necessity of the protection of the judicial security of the person, this idea being illustrated through a concrete case and argued with the help of doctrine elaborated by important names with regard to the field of law (P. Roubier, I. Ceterchi și I. Craiovan, E. Speranția, N. Titulescu).

In closing, the author makes short reflections with respect to social responsibility.

Keywords: *judicial security; judicial liability; social responsibility.*

„Securitatea juridică este o premisă a tuturor civilizațiilor. Exigența acesteia este născută dintr-o necesitate profundă. Ea este scutul juridic împotriva anarhiei”
Paul Roubier

În societate există indivizi, nu puțini, care înțeleg să culeagă numai beneficiile pe care le conferă existența legii, fără a se conforma constrângerilor impuse de aceasta.

Marea majoritate a încălcărilor de lege au loc în sfera „faptului divers”, motiv pentru care aceste probleme sunt de un real interes pentru cei mulți, care trăiesc în deplin respect față de lege. Interes izvorât și din faptul că, prin conduita antisocială a unor persoane, le pot fi periclitate drepturile și integritatea fizică. Dar le poate fi afectată grav și securitatea juridică, concept încă puțin luat în seamă însă cu profunde implicații de natură morală și materială asupra persoanelor ale căror drepturi au fost încălcate.

Prezenta postare are drept sursă un fapt real. El poate ilustra, convingător credem, necesitatea protejării securității juridice a persoanelor. Iată faptele.

O persoană cumpără un imobil în care accesul se face printr-un drept legal de servitute. După cumpărare, drumul de la calea publică este închis de proprietarul fondului dominant. Cel în cauză înlătură această încălcare de lege numai prin ordonanță președințială. Între timp, însă, în imobil s-au produs avarii importante. Înregistrează o plângere pentru tulburarea folosinței locuinței și tulburarea de posesie a cărei cercetare durează doi ani. Prin ordonanță, făptuitorul este scos de

sub urmărirea penală. În cei doi ani partea vătămată a cheltuit sute de milioane lei (vechi) pentru remedierea pagubelor, transport, onorarii avocat în mai multe procese civile izvorâte din respectivul abuz, a petrecut nenumărate ore pe tren pentru a fi prezent la poliție, la parchet, la instanță. Inconveniente majore de ordin moral și material generate de o persoană care nu are respect față de lege, dar fără prea mare relevanță pentru cei ce veghează la respectarea legii.

Nu ne-am propus să analizăm modul în care a fost „pronunțat dreptul” în cauza respectivă. Demersul nostru nu este unul punctual. El dorește să atragă atenția, după cum spuneam și anterior, asupra securității juridice a cetățeanului.

Mulți dintre cei care „pronunță dreptul” rămân cantonați, aproape în exclusivitate, numai în sfera dreptului material. Se face abstracție de faptul că dreptul implică o ierarhie de valori fără de care consistența sa ar fi greu de explicat. Profesorii Ceterchi și Craiovan apreciază că valorile care ghidează dreptul nu sunt de natură exclusiv juridică, dimpotrivă, ele au o dimensiune mai largă de natură morală și socială. Raportându-se la valorile sociale care orientează dreptul în epoca actuală, aceștia menționează alături de justiție, statul de drept, proprietatea, securitatea juridică ș.a. În acest context se apreciază că securitatea juridică a cetățeanului este rezultatul protecției juridice a valorilor sociale, a atributelor persoanei umane. De securitatea juridică trebuie să se bucure cei care respectă legea, având dreptul de a beneficia de relații sociale în care comportamentul celui care nu respectă legea să fie sancționat pe măsură. Eugeniu Speranția aprecia, în urmă cu jumătate de veac, că cel ce pronunță dreptul trebuie să aibă o clară conștiință a rolului pe care îl are între oameni, în așa fel ca niciodată clemența să nu alunece în slăbiciune îngăduitoare care încurajează încălcările de lege. Este, credem, ceea ce s-a întâmplat și în cazul descris mai sus când un om care respectă legea a fost înfrânt de unul care o disprețuiește. Comportamentul de tip agresiv și lipsit de bun simț a triumfat în fața respectului datorat legii. Credem că nu este lipsit de importanță ca atunci când pronunță dreptul cei ce o fac să se aplece și asupra acelor norme care le completează, în mod necesar am putea spune, pe cele de drept material, și care fac și ele parte din știința dreptului.

Complexitatea vieții sociale și a condiției umane nu pot ocoli știința dreptului, ele constituind o circumstanță care influențează nemijlocit soluția dată de practician. Ce am putea înțelege, de pildă, din complexa instituție a răspunderii juridice, fără a apela la ideea de responsabilitate socială. Cum poate cel ce pronunță dreptul să rețină acțiuni sau inacțiuni care să întrunească atributele juridicității precum cele referitoare la caracterul socialmente periculos sau la lipsa pericolului social fără a apela la criterii de socialitate cât mai bine elaborate. Vom încheia citându-l pe Nicolae Titulescu: „Cel mai bun practician în drept va fi acela care va fi mai luminat asupra naturii sociale a dreptului”. Adevărat și frumos spus.